

סז:

עין משפט
נר מצוה

רפ"א ב ג מ"י פ"ב
מהלכות תולדות
אסורות ה' י' טו טז
טו"ש פ"ד י"ד טז ט"ז
ד:
רפ"ה ד ה ו ז מ"י ט"ז
הלכה ח ו ט"ז
נשנות ונמ"ט טו"ש ט"ז
ט"ז טז:

רבינו גרשום

קישות שהתלוי באביה.
כלומר במחבר (כלומר)
כל זמן שהוא עומד
על האילן אסור דאמרי:
מן הארץ שרץ לקישות:
שכללסין. מ"י קישות:
מא לא אירי ואירי
כפ"ה. דא דאיתלע באביה
אמרי: מפירא גבלא ומקום
רביחא הוא: ולא קשיא.
הא דאיתלע פירא גופיה
מותר מא דאיתלע אילנא
גופיה אסור: פירשה וסתר
מהו. כלומר התולעת
שכפ"ה פירשה מקום
רביחא ולא שרצה ומתה
מהו מי אמרי: כיון דלא
שרצה על הארץ מותרת
או דלמא כיון שפירשה
לפירי עצמה פירשה: לנג
גרעינתה לנג תמרה מהו.
על הארץ: קוקיאני. תולעי
הראש: אחא חסית ושריא
ליה גרסי: כלומר לבהמה
שריא לדרגין לא שריא:
את החיפושית. מ"י שרץ:
ר' יוסי בן דורמסקית
[אומר] ליתין דג טחור
כו': אבלע לי. רבנן:

הדרן עלך אלו טריפות

או נחלה דגלי או הוה טחור
דנחלה על הארץ או לא.

אלו טריפות פרק שלישי חולין

דיקא נמי דתני תולעת שבעיקרי ויתם. מכאן מדקדק ר"ת
ורבינו נחנאל ור"ב"א דאין הלכה כשמואל דלמר קישות
שהתלועה באביה אסורה ובהלכות גדולות ובשאלות מדרב אחאי
פוסק כשמואל מדלמר רב פפא לעיל בפירקין (דף נח.) ש"מ מדרב

באביה אסורה משום יהשרץ השורץ על
הארץ לימא מסייע ליה דתני חדא על הארץ
להוציא את הוויזן שבערשים ואת היתושים
שבכלים ותולעת שבתמרים ושבגורגרות
ותניא אידך כל השרץ השורץ על הארץ
לרבות תולעת שבעיקרי ויתם ושבעיקרי
גפנים מאי לאו אידי ואידי בפירא והא
באביה והא שלא באביה לא אידי ואידי
באביה ולא קשיא הא בפירא הא באילנא
גופא דיקא נמי דתני תולעת שבעיקרי ויתם
ושבעיקרי גפנים ש"מ בעי רב יוסף פרשה
ומתה מהו מקצתה מהו לאור העולם מהו
יתיקו בעי רב אשי לגג תמרה מהו לגג
גרעינתה מהו מתמרה לתמרה מהו יתיקו
אמר רב ששת בריה דרב אידי קוקיאני אסירי
מאי טעמא מעלמא אתו מתקיף לה רב אשי
אי מעלמא אתו לישתכחו דרך בית הריעי
איכא דאמרי אמר רב שישא בריה דרב אידי
קוקיאני שרו מאי טעמא מיניה גבלי אמר רב
אשי פשיטא דאי מעלמא קא אתו לישתכחו
דרך בית הריעי והלכתא יקוקיאני אסירי
מ"ט מינן גייס ועיילי ליה באוסייה תולעים
הדרני דבשרא אסירי דכוורי שריין אמר לה
רבינא לאימיה אבלע לי ואנא איכול א"ל רב
משרשיא בריה דרב אחא לרבינא מאי שנא
מהא דתניא ואת נבלתם תשקצו לרבות את
הדרנים שבבהמה א"ל הכי השתא בהמה
בשחיטה הוא דמשתריא והני מילא קא
מהניא להו שחיטה באיסוריהו קיימן אבל
גייס באסיפה בעלמא מישתרי והני כי קא
גבלי בהיתרא קא גבלי ת"ר יהולך על גחון
זה נחש כל לרבות השלישול ואת הדומה
לשלישול על ארבע זה עקרב כל הולך לרבות
את החיפושית ואת הדומה לחיפושית מרבה
רגלים זה נדל עד כל לרבות את הדומה ואת
הדומה לדומה תניא ר' יוסי בן דורמסקית
אומר ל"ליתן דג טחור הוא שנאמר גאווה
אפיקי מגנים תחתיו חרודי חרש אפיקי
מגנים אלו קשקשים שבו תחתיו חרודי חרש
אלו סנפירין שפורה בהן:

הדרן עלך אלו טריפות

הדרן עלך אלו טריפות

אבר מן החי ושחיטת הבהמה לא אהניא לדידהו שהרי יש להם חיות לעצמן. ואע"ג דשילי מותר בשחיטת אמו מכל כבהמה תאכלו נפקא לן
לקמן [טז.] אבל אהניא באיסוריהו קיימי: שילשול. תולעת ארוכה כנחש הן והן הנמלאין באשפה: חטופים. אישקרינו"ט: גדל. מאה רגלים
קורין לו: דג טחור הוא. שהרי יש לו סנפיר וקשקשת כדמפרש: אפיקי מגנים. חוק מגינים: אלו קשקשים. הסגורים ותחתנים בו דחוק:
ספסיו חרודי חרש. חרודים של חרשים: אלו סנפירים. שחודים ומתכין כחרסין ובהן הוא נוקע את המים בחוקן שלא יעכבוהו כפריחתו.
פסטיה דקרא לשון חמורי תחתיו חרודי חרש במקומו וחרודי שמש:

הדרן עלך אלו טריפות

מסורת הש"ס

א) ודלא נחא האיל
דלחשק נחש דחמי לוימן
נחש כרס עמא הוא קמ"ל
דחא טחור. שרץ שרץ
נח א"ל. ב) ומוי לו
רש"ש. ג) נ"ל הני. ד) נ"י
רש"ל. חרש. ט) [פרשת
שמית פ"י פד יו"ט חס'
פסחים קטו: ד"ה קמא].
ו) ולקמן טז.

תורה אור הש"ס

1. וכל השרץ השורץ על
הארץ שרץ הוא לא
אכל: יקרא יא מא
2. ושרץ ידיו רבם
ומשרץ לא תאכלו ואת
נבלתם תשקצו
יקרא יא מא
3. כל העלף על גחון וכל
הדוף על ארבע עד קל
מרבח רגלים לכל
השרץ השורץ על הארץ
לא תאכלו כי שרץ
הם: יקרא יא פב
4. גאווה אפיקי מגנים
סגור חותם צר:
איכא מא ז
5. תחתיו חרודי חרש
יפיר חרודי עליו ט"ט:
איכא מא כב

פניני רש"י

בפניני רש"י [קדושין].
חזקיה קטנים.
צדרא"ש
[צדרא"ש]. אפנות.
בבבלי"ש [גרבייל"ש].
הול וכו' הסוסים.
אישקרינו"ט. חרשית.

מוסף רש"י

באביה. באביה. בעודה
מחזרת. אסורה.
התולעת באביה. דכיון
דמהלכת בחון הקישות
והקישות מחזרת בקרקע.
שרץ על הארץ קרינא ביה.
אכל התולעת מלגס לאו
שרץ הוא עד דנפיק מיניה
ומהלך על גבי הקרקע
וכיוצא בו.
הדרן עלך אלו טריפות

